# Τι σημαίνει να γίνουμε ευέλικτοι; (Βασίλης Καραποστόλης, καθηγ. Πολιτισμού και Επικοινωνίας Παν/μίου Αθηνών)

**Categories :** ΚΟΙΝΩΝΙΑ

**Date :** 8 Οκτωβρίου, 2013

***Η απαγκίστρωση από τις αποκτημένες ικανότητες μολύνει την κοινωνία με νέου τύπου ανασφάλεια και στοιχίζει στην οικονομία***

Να γίνετε ευέλικτοι... Ιδού τι ζητούν σήμερα οι περιστάσεις, οι ανάγκες, η οικονομία, τα ήθη. Η λέξη δεν ηχεί άσχημα κατ' αρχήν. Την ακούει κανείς και στον νου του έρχονται εικόνες γεμάτες από κίνηση και πλαστικότητα. Αλλά αμέσως οι εικόνες εξαφανίζονται από τη στιγμή που η λέξη συνδεθεί με συγκεκριμένες ενέργειες, οι οποίες επιβάλλεται να γίνουν.

Πρέπει να ενεργούμε ευέλικτα, να σκεφτόμαστε ευέλικτα, να φερόμαστε ευέλικτα. Η επιταγή είναι αμείλικτη και φέρει τη σφραγίδα του οικονομικού επείγοντος.

Εδώ και αρκετό καιρό το παγκόσμιο οικονομικό σύστημα έδειχνε πως αυτά που παλαιότερα αποτελούσαν αρρυθμίες στη λειτουργία του άρχισαν να γίνονται ο κυρίαρχος ρυθμός του, ένας ρυθμός άτακτος, σπασμωδικός που αυξομείωνε απότομα την παραγωγή, που νέκρωνε απότομα ολόκληρους κλάδους και απαιτούσε γρήγορα την αναζωογόνηση άλλων.

Ολο και συχνότερα οι εργαζόμενοι ήταν υποχρεωμένοι είτε να μετακινούνται σε νέες θέσεις εργασίας είτε να μένουν χωρίς εργασία, κεραυνοβολημένοι από απρόβλεπτες αλλαγές. Σήμερα το κεραυνοβόλημα έγινε κανόνας. Και για να ελεγχθεί κάπως ο αριθμός των θυμάτων, οι πολιτικοί, οι επιχειρήσεις, ακόμη και η εκπαίδευση ζητούν από τους εργαζόμενους να γίνουν περισσότερο ευέλικτοι.

Αυτό γενικά σημαίνει να μπορούν να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις μιας καινούργιας δουλειάς χρησιμοποιώντας «δεξιότητες» που δεν είχαν ως τότε. Πράγμα που στη συνέχεια σημαίνει πως είναι υποχρεωμένοι να προετοιμάζονται, να βρίσκονται σε εγρήγορση, να είναι πρόθυμοι να ξεχάσουν όσα είχαν μάθει

για να τα αντικαταστήσουν με άλλα τα οποία θα είναι κι αυτά προσωρινά. Η γνώση η ίδια γίνεται προσωρινή.

Γιατί όχι; Θα ρωτούσε ένας θιασώτης της εξέλιξης για την εξέλιξη. Στην περίπτωση όμως αυτή δεν θα έπρεπε να μιλάμε και για θεμελίωση. Και χωρίς μια κάποια θεμελίωση αυτών που προσλαμβάνει και επεξεργάζεται η διάνοια, δεν μπορεί να υπάρχει μάθηση, επειδή λείπει η θέληση για μάθηση. Κανένα παιδί, κανένα σπουδαστή, όπως και κανένα τεχνίτη ή επιστήμονα δεν θα τον είλκυε η διαδικασία της μάθησης, αν του έλεγαν ότι αυτά που θα σημειώσει, θα σκεφτεί και θα τα εφαρμόσει κατόπιν είναι εξ αρχής τόσο ευπαθή, τόσο τρωτά απέναντι στον χρόνο, ώστε το μόνο που έχει πραγματικό ενδιαφέρον είναι να δει κανείς πόσο γρήγορα θα παραμεριστούν ως άχρηστα. Οταν το αντικείμενο της προσοχής μας φαντάζει μακροχρονίως άχρηστο, τότε κι εμείς νιώθουμε πως ματαιοπονούμε. Κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να ζήσει χωρίς προοπτική.

Η ύπαρξη, ακόμη και η πιο στριμωγμένη, έχει ανάγκη να τεντωθεί στον χρόνο. Ομως το άπλωμα σήμερα απαγορεύεται. Απεναντίας, συνιστάται το μάζεμα, η επιφυλακή, η προσεκτική στη συνέχεια έξοδος από το κέλυφος και η περιήγηση από δω κι από κει μέχρι να βρεθεί μια νέα τρυπούλα να χωθεί κανείς, μια νέα απασχόληση.

Αυτή είναι λοιπόν η ευελιξία. Μια τεθλασμένη πορεία από κάπου προς το οπουδήποτε, και από εκεί προς το οπουδήποτε αλλού.

Τι κερδίζεται μ’ αυτό; Πιθανόν η επιβίωση (αν και ποτέ οριστικά). Τι χάνεται; Η αίσθηση της προσωπικής συνέχειας. Αλλά δεν είναι δα και τόσο μεγάλο το κόστος, θα πουν μερικοί. Αφού και χωρίς να βασίζονται σε κάποιες σταθερές αρχές, γνώσεις ή πεποιθήσεις, οι άνθρωποι μπορούν να συνεχίζουν να εξασφαλίζουν τη ζωή τους και να πνίγουν τη μελαγχολία τους στη μικροδιασκέδαση που η κοινωνία πάντα θα φροντίζει να τους δίνει.

Η άποψη αυτή θέλει να λέγεται «ρεαλιστική». Αλλά δεν είναι καθόλου τέτοια, και δεν είναι ούτε καν στο οικονομικό επίπεδο.

Πράγματι, η ώθηση των εργαζομένων σε διαρκή μετατόπιση, ο εξαναγκασμός τους να εγκαταλείπουν μαζί με τις θέσεις εργασίας τις οποίες κατείχαν, τη βεβαιότητά τους πως τουλάχιστον ορισμένα πράγματα στη δουλειά τους τα ήξεραν (και μερικοί απ’ αυτούς τα ήξεραν καλά), αυτή η απαγκίστρωση από

τις ίδιες τις αποκτημένες ικανότητές τους μολύνει την κοινωνία με μια νέου τύπου ανασφάλεια κι αυτή στοιχίζει ήδη αρκετά στο οικονομικό σύστημα. Λιγοστεύουν επικίνδυνα αυτοί που μπορούν να δουλέψουν σε βάθος.

Η ευέλικτη εργασία ευνοεί την ευκολία και εμποδίζει την εμβάθυνση. Ομως η εμβάθυνση είναι αναγκαία για την παραγωγή καινοτομιών καθώς και για την παραγωγή ποιοτικών αποτελεσμάτων σε κάθε τομέα. Αν δεν αγκυροβολήσει το μυαλό σε μερικά σημεία, αν δεν αφοσιωθεί στο να λύσει μερικά προβλήματα, αν δεν αγνοήσει τα ζιζάνια που του ψιθυρίζουν «παράτα το, άσ' το και φύγε, μην είσαι μονομανής», αν δεν κλείσει τ' αυτιά του ο εργαζόμενος στους ψιθύρους των περισπασμών και δεν συγκεντρωθεί σε ό,τι κάνει, δεν θα δώσει ποτέ η εργασία του μια αξία στο προϊόν του που να ξεπερνά το παροδικό και να εμπλουτίζει τον κόσμο σε κάτι.

Εφόσον λοιπόν χρειαζόμαστε τη διάρκεια, πρέπει να επιμείνουμε στην ποιότητα. Αν η Ελλάδα θέλει τη μακροημέρευση, πρέπει να πει όχι στην επιφανειακή παραγωγικότητα, στην άκρα ευελιξία που τάχα θα την κάνει πιο ανταγωνιστική.

Πιο βασικό και από τη μείωση του χρέους μας είναι να μην ανταγωνιστούμε τον εαυτό μας. Και μια πλευρά του εαυτού μας είναι συνδεδεμένη (και είναι σε κάθε λαό) μ' αυτό που σήμερα βιαστικά υποτιμάται: τη μαστοριά, ή ό,τι απέμεινε απ' αυτήν. Ενας άνθρωπος, όπως και ένας λαός, νιώθει καλά μόνον όταν κάνει κάτι καλά και είναι γι' αυτό υπερήφανος. Με την ευελιξία ποτέ δεν θα έρθει ένα τέτοιο αίσθημα. Αλλά και καμιά ανάπτυξη επίσης που να έχει μέλλον.

*(Πηγή: kathimerini.gr)*